

Juryens begrunnelse Eilert Sundt-prisen 2025

Juryen for utdeling av Eilert Sundt-prisen har i år bestått av:

- Kai Steffen Østensen, tidligere studentleder, nå fylkestingsrepresentant fra Arbeiderpartiet
- Ingrid Wiksen Næser, tidligere lærer ved Vågsbygd vgs og nå fylkestillitsvalgt for utdanningsforbundet
- Anja Manneråk Knutsen, lærer Mandal vgs
- Linda Leirpoll, tidligere student ved UIA, nå PhD-kandidat ved Høgskolen på Vestlandet
- Irene Trysnes, professor i Sosiologi her på UiA
- Espen Wadd (UIA) – tidligere master student på UIA, nå timelærer samme sted
- Meg selv – som har vært årets Juryleder – og til daglig jobber som lektor og fagutvikler ved Kristiansand Katedralskole Gimle (KKG)

Målet med juryens sammensetning har vært å ivareta et bredt spekter av samfunnsengasjement, faglig kompetanse, sosial bakgrunn og skoletilhørighet. Prisen er et samarbeidsprosjekt mellom UIA, Fylkeskommunen og de Videregående skolene i fylket, og det er derfor viktig at både forskningsfeltet, politikere og skole er representert i juryen. I årets konkurranse ble det totalt sendt inn 39 oppgaver, og juryen har jobbet systematisk med å vurdere bidragene som i år kom fra følgende VGS; Dahlske, Drottningborg, KKG, KVS-Lyngdal, Mandal, Arendal og Vågsbygd.

I vurderingsarbeidet har juryen vektlagt følgende kriterier:

- Kreativitet og regional forankring i temavalg
- Problemstilling og fokusering i oppgaven
- Teoretisk forankring og kobling til tidligere forskning
- Metodevalg og begrunnelse for dette
- Drøftingen av funnene i studien
- Refleksjon rundt mulige feilkilder og andre svakheter ved egen forskning
- Og hvordan oppgaven er oppsummert

Siden det innen forskning også er viktig å formidle forskningsfunn slik at leserne klarer å følge argumentasjonen, har også språk og struktur i besvarelsene blitt vektlagt. Juryen har delt oppgavene mellom seg og alle jurymedlemmer har plukket ut de to beste prosjektene blant sine besvarelser. De 14 besvarelsene som ble valgt ut til siste runde har blitt lest av hele juryen. Mandag 31. mars møttes juryen for å diskutere oppgavene opp mot hverandre og konkluderte med en rangering av de tre beste oppgavene. Og det var ingen lett jobb, for i år var det spesielt mange gode bidrag. Premiepengene i Eilert Sundt-prisen er på henholdsvis 15 000, 10 000 og 5000 kroner for 1., 2. og 3. plass. Premien fordeles på gruppas medlemmer.

Selv om det er litt jobb, så må jeg få si at det har vært en spennende og givende oppgave å sitte i årets jury. Som tidligere år har elevene også denne gangen klart å finne fram til særdeles interessante og stimulerende temaer som oppleves veldig relevante for tiden vi lever i. Det har blant annet handlet om ungdommens holdninger til rus, om selvoptimalisering, kroppspress, karakterpress og motepress, om i hvilken grad foreldres skillsmisse påvirker ungdommens skoleprestasjoner og psykiske helse, om negativ sosial kontroll gjennom bro-code og girl-code, om forskjeller i sosioøkonomisk status mellom ulike skoler i kristiansand, om mulig karakter-diskriminering av gutter i VGS, om rasisme og fremmedfrykt, om fordommer og stigmatisering av personer med synlige funksjonsnedsettelse, om ungdoms søvnvaner, om den nye høyrebølgen og hvordan den treffer ungdommen og ikke minst om hva mobilavhengighet og skjermvaner gjør med dagens ungdom. Vi i juryen er imponert over kreativiteten blant elevene når det gjelder forskningstemaer, og over forskningsarbeidet som er nedlagt. Det er et svært høyt nivå blant deltakerne i konkurransen, og selv om ikke alle blir prisvinnere, vil vi berømme de dyktige deltakerne i konkurransen. Flere oppgaver har blitt fremsnakket av juryen. Vi vil her nevne tre spesielt: Fra Drotningborg VGS fikk oppgaven med tittelen «**Ungdommers bruk av KI i læring**» hederlig omtale for sin aktualitet, sitt kreative metodevalg og for sin grundighet og gode teoriforankring. Fra KKG vakte oppgaven «**Holdninger mot mennesker med synlige funksjonsnedsettelse**» også begeistring hos juryen blant annet for sine gode og målbare hypoteser, sitt grundige kildearbeid og en veldig god kobling til tidligere forskning, både nasjonal og internasjonal. Den siste oppgaven juryen vil trekke fram kommer fra KVS Lyngdal og undersøker i hvilken grad «**Redusert mediebruk har sammenheng med bedre livskvalitet blant unge**». Også denne oppgaven imponerer juryen med god metodisk tilnærming, der elevene faktisk har lyktes med å gjøre et eksperiment med en kontrollgruppe, i tillegg til en spørreundersøkelse som til sammen gir noen interessante funn i forhold til den

meget aktuelle problemstillingen. Før juryen avslører plasseringen av de tre beste besvarelsene skal dere nå få lov til å presentere oppgavene deres. Det ser vi fram til.

Del 2:

Vi begynner fra 3. plassen og beveger oss oppover for å holde på spenningen lengst mulig:

3. plass i Eilert Sundt

Tredjeplass i Eilert Sundt-prisen går til oppgaven «*Ungdom og Økonomi; Sosialt press, vaner og økonomisk stress*» skrevet av *Signe Emilie Lynnebakken, Ingrid Knibestøl Moe, og Lea Frøysaa Eriksen* ved Vågsbygd VGS. Oppgaven er veiledet av *Kusuma Bremset og Tove Hepburn*

Kandidatene bak denne oppgaven har satt seg fore å finne ut av; *om det er forskjeller i pengebruken blant elever på henholdsvis KKG og Vågsbygd videregående skole, og i hvilken grad dette kan ha sammenheng med sosialt press, samt i hvilken grad en presset økonomisk situasjon bidrar til å skape stress, som i sin tur igjen kan påvirke skoleprestasjoner og livsskvalitet.* Et tilleggspoeng som gruppen ønsket å få klarhet i var om stereotypiene om de to skolene er så utbredte som gruppen hadde inntrykk av.

Med en slik omfattende, men meget relevant og lokalt forankret problemstilling, kreves det et godt metodearbeid for å lykkes. Gruppen velger en kvantitativ tilnærming, og gjør en iherdig innsats for å rekruttere nok respondenter til å få et tilstrekkelig utvalg. Her møter de i likhet med mange andre grupper på litt utfordringer rundt skjevheter i utvalget, men er forbilledlig ærlige rundt dette.

Med utgangspunkt i sin tydelige og målbare problemstilling konstruerer kandidatene flere konkrete hypoteser som de tester ut. Før de presenterer sine funn har gruppen en fin gjennomgang av relevant teori fra flere fagdisipliner, som siden knyttes elegant til de ulike funnene i undersøkelsen. Det er det ikke alle de innsendte prosjektene som klarer.

Når ikke alle hypotesene fullt ut bekreftes av undersøkelsen, gjør ikke gruppen noen forsøk på å framstille funnene som tydeligere enn de er, og konkluderer ærlig i forhold til respondentenes svar. Fremstillingen er i det hele tatt oversiktlig og ryddig, med en fin oppsummering til slutt. Gruppen skal også ha

ros for god og riktig bruk av vitenskapelige kilder og korrekt kildehenvisning og kildeliste.

Når det gjelder forbedringspunkter så anfører Juryen at man gjerne hadde sett noe mer begrunnelse for metodevalg og refleksjon rundt undersøkelsens reliabilitet og validitet. Vi kunne også ønsket oss noe mer referanser til tidligere forskning rundt temaet.

Når oppgaven likevel når helt opp til en tredjeplass så har det å gjøre med en særdeles spennende og lokalt forankret problemstilling, samt at oppgaven har få åpenbare svakheter. Språklig holder besvarelsen en høy standard, og når strukturen også er logisk blir oppgaven lett å fordøye for leseren. Juryen vil med disse kommentarene får gratulerer gruppen med en velfortjent tredjeplass i konkurransen.

2. plass Eilert Sundt

Andre plass i Eilert Sundt-prisen 2023 går til oppgaven «*Har unges skjermbruk bidratt til en stimulipandemi?*» skrevet av *Maren Kroka, Ingrid Birgitte Sviland, og Amalie Maridal Drangsholt fra KVS Lyngdal*. Oppgaven er veiledet av *Martha Honnemyr Karlsen*.

Oppgaven utforsker, som dere har hørt, skjermbruk blant dagens unge og prøver å finne svar på i hvilken grad skjermbruken oppleves avhengighetsskapende og ødeleggende for oppmerksomheten. I tillegg ønsker elevene å finne svar på i hvilken grad skjermtid har en påvirkning på de unges livskvalitet.

Juryen finner dette å være en meget aktuell problemstilling for vår tid, og flere av medlemmene i juryen lot seg begeistre over nyordet «Stimulipandemi» som vitner om oppfinnsomhet og selvtillit hos kandidatene. Ifølge ChatGPT er dette uttrykket ikke et vanlig uttrykk, og KI kategoriserer det som et «*en språklig oppfinnelse brukt for å skape effekt*». Og det lykkes de godt med.

For å operasjonaliser denne interessante problemstillingen formulerer gruppa 3 klare hypoteser som de forholder seg strukturert til gjennom hele analysedelen. Teorien hentes primært fra psykologifaget, og integreres i analysedelen på en hensiktsmessig måte.

Det kvantitative metodevalget er fornuftig gitt tidsressursene kandidatene har til rådighet, og gruppen utarbeider et fornuftig spørreskjema i forhold til problemstillingen. Når det gjelder presisjonen i spørsmålstilling og svaralternativer er det litt rom for forbedringer (for å unngå uklårheter), men det reflekterer også gruppen over i teksten sin. De utviser dermed en nødvendig åpenhet rundt mulige feilkilder ved egen forskning.

Av forbedringspunkter har Juryen påpekt at man savner litt mer begrunnelse for metodevalg, og at det kan være krevende å svare på den omfattende problemstillingen ut ifra metoden og spørsmålstillingene som ble valgt. Her tenker vi at litt metodetriangulering ville bidratt til å løfte oppgaven ytterligere. For eksempel ville et lite eksperiment med en kontroll-gruppe gitt muligheter til å gå fra et rent korrelasjonsstudie til å kunne si noe mer sikkert om årsakssammenhenger. Men det får bli neste gang.

Oppgaven er ellers ryddig, godt strukturert og konsis i formen. Den har et språk som ikke er til hinder for leseren. Det er også gjennomgående god bruk av kildehenvisninger. Alt i alt en velfortjent annenplass, ifølge Juryen.

1.plass Eilert Sundt

Vinneroppgaven i årets Eilert Sundt konkurranse heter **«*Unges påvirkning av foreldrenes samlivsordning*»** og er skrevet av Hanna Kvavik, Lilly A. Johansson, og Torjus Martinsen fra KVS Lyngdal. Veileder er *Martha Honnemyr Karlsen*

Som sagt var det mange gode kandidater til Eilert Sundt prisen i årets konkurranse, så når nettopp denne fortjener førsteplassen så er det av flere grunner:

For det første er problemstillingen både interessant og alvorlig. At foreldres samlivsform kan ha effekt på barnas utvikling og skolemestring er ikke ukjent, men likevel et ømtålig tema. Det er derfor modig av gruppa å velge en slik problemstilling. Operasjonaliseringen av problemstillingen, med tre klare og interessante hypoteser med utgangspunkt i tidligere forskning, vitner om en modenhet ut over det vanlige.

For det andre; gruppa er en av få grupper i årets konkurranse som velger å metodetriangulere, og som i tillegg evner å gjennomføre både den kvalitative og den kvantitative undersøkelsen på en god måte. Dette er rett og slett godt

forskningsmessig håndverk! Videre tjener det gruppen til ære at de evner å se mulige feilkilder i egen forskning og påpeker dette.

Og til tross for at det finnes en del forskning på temaet fra tidligere så klarer elevene ved sin undersøkelse å gjøre såpass klare og tydelige funn at kunnskapsgrunnlaget på området blir både bekreftet og styrket. Juryen vil rose kandidatene spesielt for hvordan de makter å drøfte resultatene sine og koble disse til tidligere forskning og teori.

En av få forbedringspunkter fra juryen til denne oppgaven handler om at vi kunne ønsket oss noe mer refleksjon rundt det forskningsetiske når man går inn i såpass betente temaer og i tillegg foretar intervjuer med medelever.

Oppgaven skiller seg ellers ut i mengden på grunn av et godt språk og en hensiktsmessig oppbygning, som gjør den til en fryd å lese. Forfatterne har benyttet et rikt tilfang av særdeles relevante og gode kilder, som henvises til i litteraturlista på en eksemplarisk måte.

Juryen mener at denne oppgaven skiller seg ut som en klar vinner, og mener at den holder et imponerende nivå på de fleste områder. Kandidatene har gjennomført en omfattende studie med klare referanser til tidligere forskning som de har foretatt en svært god analyse av. Både med tanke på metodevalg, anvendelse av tidligere forskning og analyse av egne funn viser kandidatene svært høy grad av selvstendighet og vurderingsevne.

Gratulerer med seieren i årets Eilert Sundt konkurranse – den har dere ærlig fortjent!